

# DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK  
POŚWIĘCONY  
HISTORII  
XX WIEKU

4-2019

<http://rcin.org.pl>

Polska Akademia Nauk  
Instytut Historii

---

# DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik LI  
2019  
4



Warszawa 2019

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”  
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcaka,  
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

KOMITET REDAKCYJNY

Roman Baron, Idesbald Goddeeris, Marek K. Kamiński, Krzysztof Kawalec, Marek Kornat, Piotr Madajczyk, Wojciech Materski, Jan Molenda, Władimir Niewieżyn, Andrzej Nowak, Dušan Segeš, Andrzej Suchcitz, Włodzimierz Suleja, Małgorzata Willaume, Michihiro Yasui

REDAKCJA

Andrzej Chojnowski, Małgorzata Gmurczyk-Wrońska,  
Andrzej Koryn, Paweł Libera (sekretarz), Rafał Stobiecki, Jacek Tebinka,  
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

REDAKTOR WYDAWNICZY

Ewa Bazyl

TŁUMACZENIA STRESZCZEŃ

Grażyna Waluga

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN  
Rynek Starego Miasta 29/31  
00-272 Warszawa  
tel. 22 831 02 61-62, w. 43  
e-mail: dn@ihpan.edu.pl  
http://www.dn-ihpan.edu.pl

Czasopismo recenzowane

p-ISSN 0419-8824  
e-ISSN 2451-1323 (wersja pierwotna)



© Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

Publikacja dotowana ze środków publicznych  
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Druk i oprawa: Fabryka Druku

## Spis treści

### STUDIA I ARTYKUŁY

Jacek Tebinka, Anna Zapalec – <i>Początki współpracy brytyjskich instytucji zajmujących się operacjami specjalnymi z polskim wywiadem wojskowym w 1939 r.</i> . . . . .	5
Ryszard Żelichowski – <i>Modelowa okupacja hitlerowska Wielkiej Brytanii w II wojnie światowej</i> . . . . .	27
Maciej Łochowski – <i>Co wydarzyło się w Lublinie na przełomie lipca i sierpnia 1944 roku? Przyczynek do dziejów politycznych Polski</i> . . . . .	51
Małgorzata Dajnowicz – <i>Liga Kobiet w okręgu łódzkim w latach 1945–1981. Główne obszary działalności organizacji</i> . . . . .	75
Marek Żak – <i>Narodziny „Małej Moskwy”. O wysiedleniu ludności polskiej w Legnicy za rzekę Kaczawę w lipcu 1945 roku</i> . . . . .	91
Andrzej Zaćmiński – <i>Emigracja polska w Wielkiej Brytanii wobec wyborów do Sejmu PRL pierwszej kadencji z 26 października 1952 r.</i> . . . . .	123
Ariel Orzełek – <i>Koncepcja socjalizmu wieloświatopoglądowego Stowarzyszenia „PAX” w ocenie centralnych organów bezpieczeństwa Polski Ludowej w okresie rządów Władysława Gomułki i Edwarda Gierka (1956–1980)</i> . . . . .	145
Tomasz Korban – <i>Sprawa budowy pomnika katyńskiego w Londynie w latach 1971–1979 w świetle polskich i brytyjskich źródeł dyplomatycznych</i> . . . . .	165
Przemysław Benken – <i>„Burza nad Pekinem”. Przyczyny, przebieg i konsekwencje kryzysu w Chińskiej Republice Ludowej w 1989 r. w świetle archiwów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej</i> . . . . .	187

### MATERIAŁY

<i>Agresja niemiecka i początki okupacji Polski w relacjach belgijskich obserwatorów</i> – Józef Łaptos . . . . .	229
Jacek Piotrowski – <i>Dowód na polski antysemityzm czy raczej świadectwo przelotowych czasów? (Przyczynek do stosunków polsko-żydowskich)</i> . . . . .	255



## ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Krzysztof Kloc – *O Józefie Piłsudskim w Zakopanem raz jeszcze* ..... 273

\* \* \*

Bogusław Drewniak, *Muzyka z polityką w tle. Polska – Niemcy 1918–1945.*

*Studia – szkice – materiały* – Stanisław Żerko ..... 282

Michał Jarnecki, Piotr Kołakowski, *„Ukraiński Piemont”. Ruś Zakarpaska*

*w okresie autonomii 1938–1939* – Stanisław Żerko ..... 283

Rościsław Żerelek, *Szczepanów. Wielkie dzieje dolnośląskiej wsi* – Jacek Pio-

trowski ..... 287

## ŻYCIE NAUKOWE

*Koło Naukowe Badaczy Białych Plam* – „*O tym się nie mówi...*” *Sprawozdanie*

*z wykładu „Wachmani z Trawnisk. Jeńcy sowieccy w służbie SS”* – Jacek

Kosma ..... 295

# Instrukcja wydawnicza

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać w dwu egzemplarzach oraz w wersji elektronicznej. Wydruk powinien być sporządzony według obowiązujących norm: Times New Roman 12 pkt, interlinia 1,5 wiersza, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi dużymi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie – w przypadku pracy wielotomowej – liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji – na końcu tekstu z prawej strony oraz afiliację (miasto).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Odnośniki do przypisów (dolnych) w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. – wiek lub r. – rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych stosujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7, dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku – w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części – cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przesłania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułu streszczenia (do 3000 znaków ze spacjami) i zarysu treści (do 500 znaków ze spacjami) w języku polskim, wykazu słów kluczowych w języku polskim (do 5–7 słów lub wyrażeń) oraz bibliografii zawierającej pozycje cytowane w przypisach.

INSTYTUT HISTORII PAN  
PRZEDSTAWIA

ANNA ADAMUS • KRZYSZTOF CAJEWSKI • ÁCOTA LÍDIA ISPÁN  
DARIUSZ JAROSZ • CSABA KOVÁCS • CRZEGORZ MIERNIK • EWELINA SZPAK

# LISTY DO WŁADZY 1945–1989

Studia przypadków



[www.ihpan.edu.pl](http://www.ihpan.edu.pl)  
[www.ksiegarnia-ihpan.edu.pl](http://www.ksiegarnia-ihpan.edu.pl)

ISSN 0419-8824



<http://rcin.org.pl>